

Wykład:

Polityka a przestępczość

Zabójstwo Ramzesa III, 1155 r. p.n.e.

Ramzes III został zamordowany. Zdjęcia z tomografii komputerowej mumii faraona wykazały **obecność nacięcia na gardle**. Było ono na tyle głębokie, że mogło doprowadzić do zgonu.

Choć o przyczynie zgonu Ramzesa III dyskutowano od dawna, nikt chyba nie zdawał sobie sprawy, że tak poszukiwany dowód w sprawie kryje się pod zwojami bandaży.

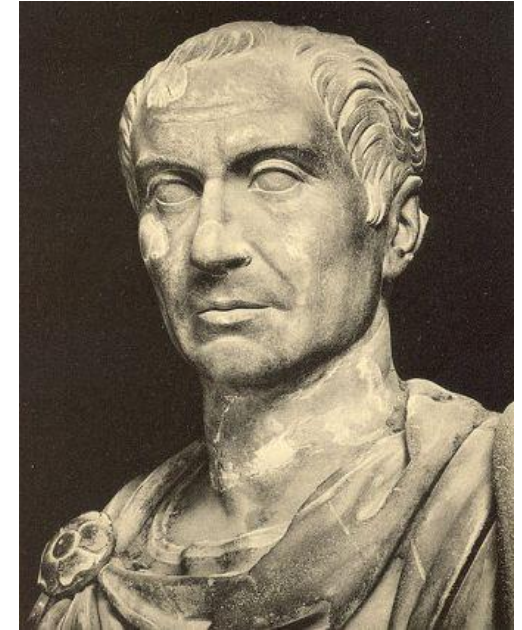
W starożytnych dokumentach wspomiano co prawda o tzw. spisku haremowym - w 1155 r. p.n.e. żony chciały zabić faraona w ramach przewrotu pałacowego - nie było jednak wiadomo, czy próba zabójstwa się powiodła.

Zabójstwo Juliusza Cezara, 44 r. p.n.e.

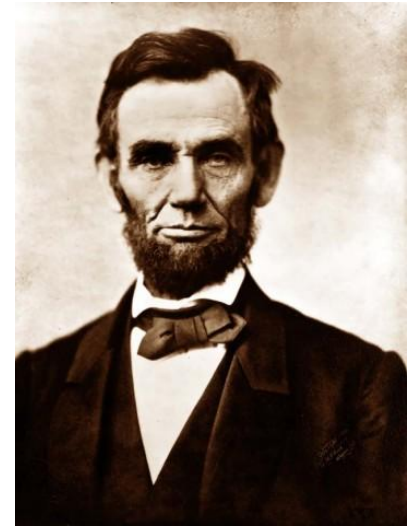
15 marca 44 roku p.n.e., w dniu idów marcowych, w teatrze Pompejusza spiskowcy zamordowali Juliusza Cezara.

Otrzymał on 23 ciosy sztyletami, a ostatni cios zadany przez Brutusa, okazał się śmiertelny.

Zabójstwo Abrahama Lincolna, 1865

Zamachu na prezydenta dokonał John Wilkes Booth - sympatyk Konfederacji.

Zabójstwo Johna Kennedy'ego, 1963

Trwające dziesięć miesięcy dochodzenie komisji Warrena (1963–1964) stwierdziło, że prezydent został zamordowany przez Lee Harveya Oswalda i że Jack Ruby również działał sam, gdy zastrzelił Oswalda, zanim ten mógł stanąć przed sądem.

Badania prowadzone od 1966 do 2004 wykazały, że aż 80% Amerykanów podejrzewa, że doszło do zorganizowanego zamachu i zatuszowania dowodów.

Afera FOZZ

FOZZ, czyli Fundusz Obsługi Zadłużenia Zagranicznego, był instytucją powołaną jeszcze przez Sejm PRL w 1989 r. Jego ustawowym zadaniem była spłata polskiego zadłużenia zagranicznego oraz gromadzenie i gospodarowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na ten cel.

Sprawa FOZZ była jedną z największych defraudacji środków publicznych w historii III RP. Według aktu oskarżenia, Skarb Państwa stracił na „aferze FOZZ” co najmniej **119,5 milionów dolarów amerykańskich**, 9,6 milionów marek niemieckich, 16,8 milionów franków francuskich, 125 milionów franków belgijskich i 35,9 miliardów starych złotych polskich.

Aferze przypisuje się jednak o wiele większe straty, niż zostało to ujęte w oskarżeniu.

Grzegorz Żemek

Grzegorz Żemek, główny bohater „afery FOZZ”, na przełomie lat 80-tych i 90-tych zajmował stanowisko dyrektora generalnego Funduszu Obsługi Zadłużenia Zagranicznego. W 2005 roku po długim procesie został skazany na karę 9 lat pozbawienia wolności za defraudację publicznych pieniędzy przeznaczonych na spłatę długu zagranicznego. W marcu 2013 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zgodził się na przedterminowe, warunkowe zwolnienie Grzegorza Żemka z więzienia.

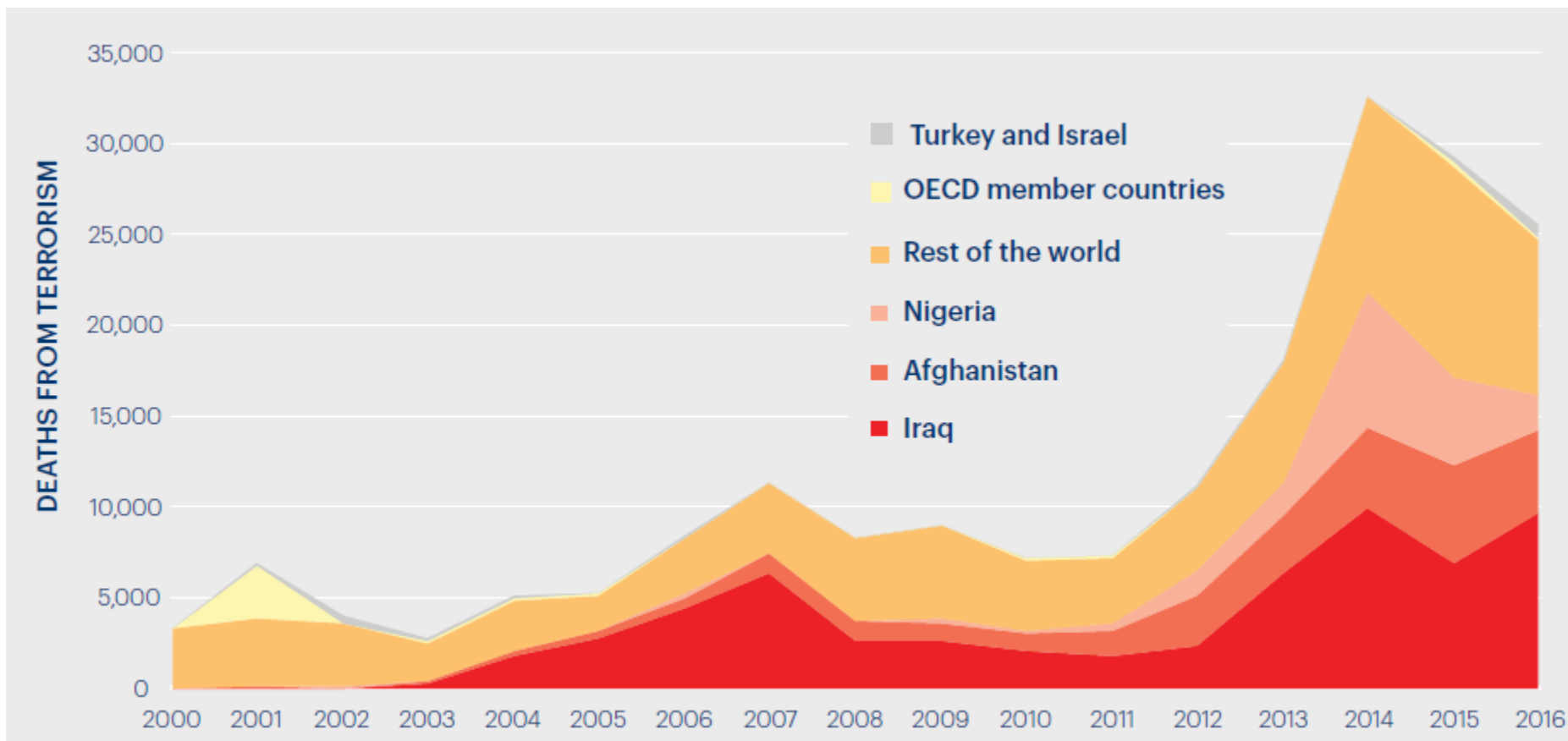

Terroryzm

Terroryzm - różnie umotywowane, najczęściej ideologicznie, planowane i zorganizowane działania pojedynczych osób lub grup, podejmowane z naruszeniem istniejącego prawa w celu wymuszenia od władz państwowych i społeczeństwa określonych zachowań i świadczeń, często naruszające dobra osób postronnych; **działania te są realizowane z całą bezwzględnością, za pomocą różnych środków (nacisk psychiczny, przemoc fizyczna, użycie broni i ładunków wybuchowych), w warunkach specjalnie nadanego im rozgłosu i celowo wytworzonego w społeczeństwie lęku.**

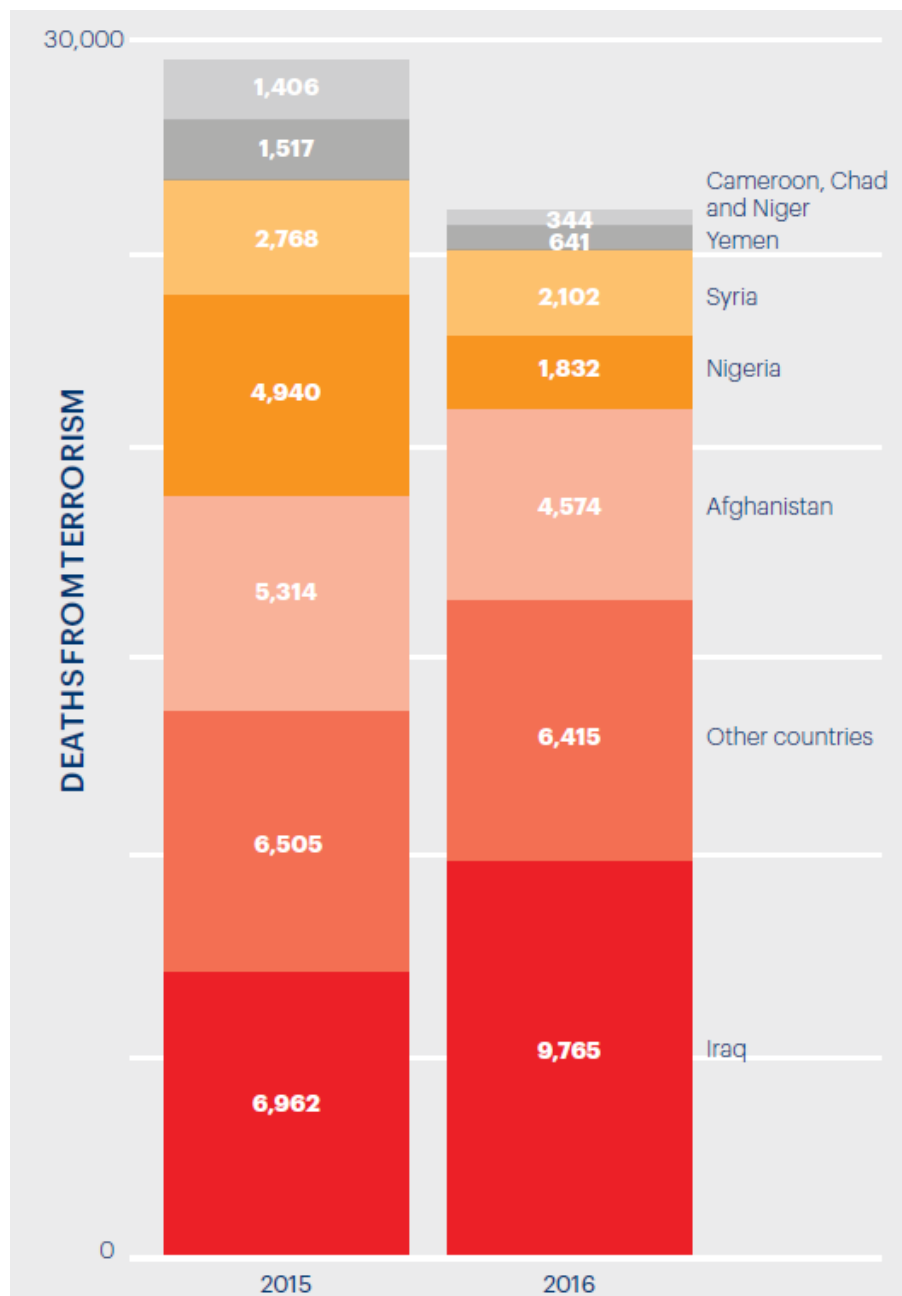
Akty terrorystyczne są uzasadniane różnymi ideami: politycznymi, społecznymi, narodowościowymi i religijnymi, niekiedy niewyraźnymi lub pomieszаныmi i mają również przyczynę w psychicznych anomaliach terrorystów. **Sprawcy przywiązują dużą wagę do nadania swym wystąpieniom rozgłosu medialnego.**

Liczba zgonów w wyniku zamachów terrorystycznych

Źródło: Global Terrorism Index 2017.

Liczba zgonów w wyniku zamachów terrorystycznych

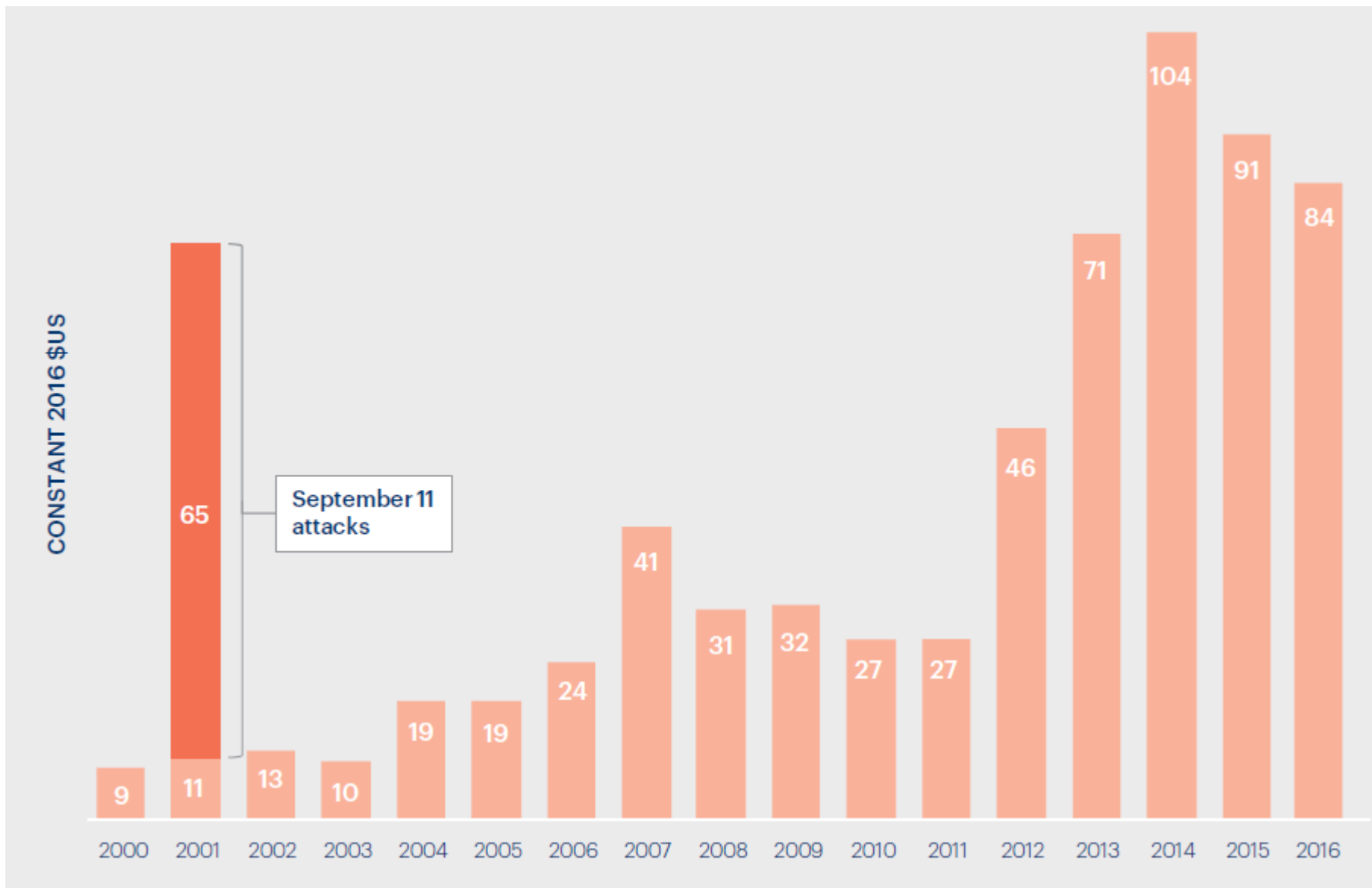

Źródło: Global Terrorism Index 2017.

10 największych zamachów terrorystycznych w 2016 r.

					DESCRIPTION	
1	DATE	10/12/2016	CITY	PALMYRA	DEATHS 433	Suicide bombers attacked Palmyra killing at least 421 people. At least 12 hostages were executed on 19 January 2017.
	COUNTRY	SYRIA	GROUP	ISIL		
2	DATE	03/07/2016	CITY	BAGHDAD	DEATHS 283	Suicide bombers detonated an explosives laden vehicle at a shopping centre.
	COUNTRY	IRAQ	GROUP	ISIL		
3	DATE	07/02/2016	CITY	MOSUL	DEATHS 300	Assailants executed 300 civilian activists and security force members in Mosul.
	COUNTRY	IRAQ	GROUP	ISIL		
4	DATE	21/10/2016	CITY	MOSUL	DEATHS 284	Assailants abducted 284 civilians. All were killed in three waves at the Agricultural Facility in Mosul on 22 October 2016.
	COUNTRY	IRAQ	GROUP	ISIL		
5	DATE	19/08/2016	CITY	PAJUT	DEATHS 283	At least 250 Sudan People's Liberation Movement-in-Opposition assailants and 33 people including civilians and soldiers were killed.
	COUNTRY	SOUTH SUDAN	GROUP	SPLM-IO		
6	DATE	21/04/2016	CITY	MOSUL	DEATHS 250	Assailants executed 250 women in Mosul reportedly because the victims had refused to marry ISIL members.
	COUNTRY	IRAQ	GROUP	ISIL		
7	DATE	03/10/2016	CITY	HAMMAM AL-ALIL	DEATHS 190	In Hammam al-Alil assailants executed 190 people, who were primarily former members of the Iraqi police and army.
	COUNTRY	IRAQ	GROUP	ISIL		
8	DATE	03/10/2016	CITY	KUNDUZ	DEATHS 154	Assailants attacked Kunduz city killing at least 154 people in the ensuing clashes.
	COUNTRY	AFGHANISTAN	GROUP	TALIBAN		
9	DATE	29/10/2016	CITY	HAMMAM AL-ALIL	DEATHS 130	Assailants kidnapped and executed at least 130 former police officers near Hammam al-Alil.
	COUNTRY	IRAQ	GROUP	ISIL		
10	DATE	04/01/2016	CITY	HADITHAH	DEATHS 112	Assailants attacked armed forces with explosives laden vehicles and killed at least 11 security personnel. More than 100 assailants died.
	COUNTRY	IRAQ	GROUP	ISIL		

Koszty terroryzmu w latach 2000-2016

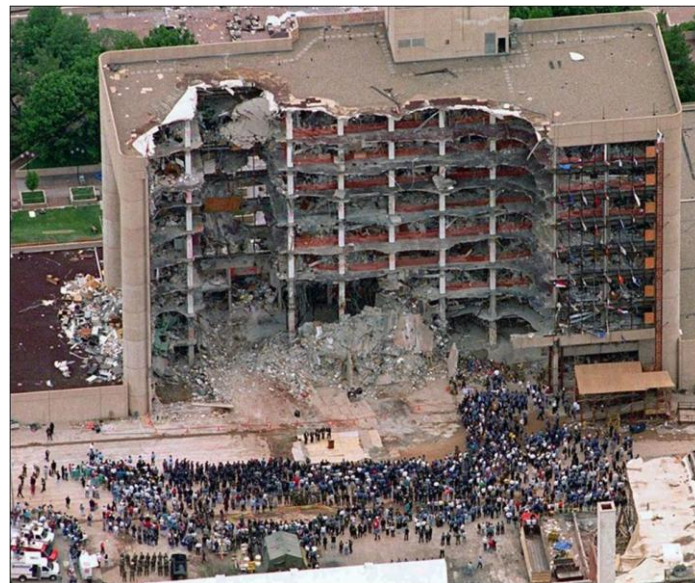

Źródło: Global Terrorism Index 2017.

Zamach terrorystyczny w Oklahoma City, 1995

Zamach, który miał miejsce w środę, 19 kwietnia 1995 roku przed budynkiem federalnym im. Alfreda P. Murraha w Oklahoma City w stanie Oklahoma o godz. 9:02 czasu lokalnego. Ekspłodowała wypełniona materiałami wybuchowymi ciężarówka, powodując zawalenie się znacznej części siedmiopiętrowego budynku. W wyniku ataku zginęło **168 osób**, w tym **19 dzieci**, a ponad **680 osób zostało rannych**.

O zamach byli oskarżeni Timothy McVeigh (skazany na śmierć i stracony w czerwcu 2001) i Terry Nichols (skazany na dożywotnie pozbawienie wolności).

Zamach terrorystyczny na World Trade Center, 11.09.2001

Sprawcami byli przedstawiciele organizacji Al-Kaida, którzy po opanowaniu samolotów skierowali je na obiekty dwóch wież World Trade Center oraz budynku Pentagonu. Łącznie w zamachu zginęły **2973 osoby**.

Obawy przed atakami terrorystycznymi w USA

How worried are you that you or someone in your family will become a victim of terrorism -- very worried, somewhat worried, not too worried, or not worried at all?

■ % Very/Somewhat worried

GALLUP

Liczba zgonów Amerykanów w atakach terrorystycznych

Year	Total Attacks in the United States	Total Fatalities in the United States	U.S. Fatalities in the United States	U.S. Fatalities, Worldwide
1995	60	170	170	188
1996	35	2	2	36
1997	40	2	1	14
1998	30	4	3	135
1999	53	20	20	25
2000	32	0	0	36
2001	41	3005	2908	2910
2002	33	4	0	30
2003	32	0	0	17
2004	9	0	0	5
2005	20	0	0	3
2006	6	1	1	4
2007	9	0	0	1
2008	18	2	2	14
2009	10	18	18	19
2010	17	4	4	6
2011	10	0	0	3
2012	19	7	6	12
2013	20	23	21	29
2014	26	19	19	34
2015	39	44	43	58
2016	61	68	59	79
Total	620	3393	3277	3658

Terrorism Deaths, Injuries and Kidnappings of Private U.S. Citizens Overseas in 2014

U.S. citizens overseas killed as a result of incidents of terrorism: 24

U.S. citizens overseas injured as a result of incidents of terrorism: 8

U.S. citizens overseas kidnapped as a result of incidents of terrorism: 3

Źródło: FBI.

In 2014, 32,675 people died in traffic crashes.

USA	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba zabójstw	14,722	14,661	14,856	14,319	14,249
Wskaźnik (na 100 tys. mieszkańców)	4.8	4.7	4.7	4.5	4.5

Źródło: UNODC.

Anders Breivik

22 lipca 2011 roku dokonał dwóch zamachów: na siedzibę premiera Norwegii, w którym **zginęło 8 osób**, oraz na uczestników obozu młodzieżówki norweskiej Partii Pracy, w którym **zginęło 69 osób**, a 33 zostały ranne.

Został skazany na 21 lat więzienia, z możliwością nieograniczonego przedłużenia wyroku, jeśli nadal będzie uznawany za zagrożenie dla społeczeństwa.

Norwegia	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba zabójstw	29	111	27	46	29
Wskaźnik (na 100 tys. mieszkańców)	0.6	2.2	0.5	0.9	0.6

Zamachy w Paryżu (13.11.2015)

Sprawcy zaatakowali 7 razy, na co składało się sześć strzelanin i trzy eksplozje. Strzelaniny miały miejsce w teatrze Bataclan przy bulwarze Voltaire'a oraz na rue Alibert, rue de la Fontaine-au-Roi, rue de Charonne, avenue de la République i bulwarze Beaumarchais'go, natomiast eksplozje w pobliżu Stade de France. Liczba zabitych: **137 osób**, liczba rannych: ponad **300** (w tym **99** ciężko).

Zamach w Nicei (14.07.2016)

Atak terrorystyczny przeprowadzony 14 lipca 2016 w Nicei. Zamachowiec ciężarówką potrafił osoby spacerujące po Promenade des Anglais. W wyniku zamachu zginęło **87 osób** w tym zamachowiec, a ponad **200 osób** zostało rannych.

Strzelanina w Las Vegas (1.10.2017)

Zamachowiec Stephen Paddock strzelał z Hotelu Mandalay Bay do uczestników festiwalu. W wyniku zamachu zginęło **58 osób**, a **546 osób** zostało rannych.

Zamach nad Lockerbie , 1988

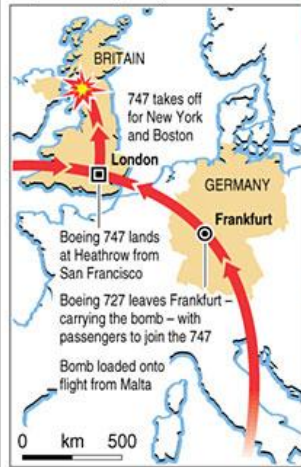
21 grudnia 1988 roku dokonano zamachu terrorystycznego na samolot pasażerski linii Pan American World Airways nad Lockerbie w Szkocji.

W wyniku podłożenia na pokładzie bomby, eksplodował amerykański samolot Boeing 747 (lot 103) lecący z Londynu do Nowego Jorku z **259 pasażerami na pokładzie**. Wszyscy zginęli, a spadające szczątki samolotu zabiły także **11 mieszkańców miasta**.

LOCKERBIE 10 YEARS ON

On December 21, 1988, Pan Am flight 103 from Heathrow to New York exploded above Lockerbie, killing all 259 people on board and 11 inhabitants of the small Scottish town when wreckage crashed to the ground setting fire to houses and gas mains

Air accident investigators who painstakingly reconstructed the aircraft discovered that it was destroyed by a Semtex bomb concealed in a suitcase stowed in one of the plane's cargo bays. Britain and the United States want two Libyans, named as suspects for the atrocity, to stand trial in the Netherlands, under Scottish law

DEALING WITH THE AFTERMATH

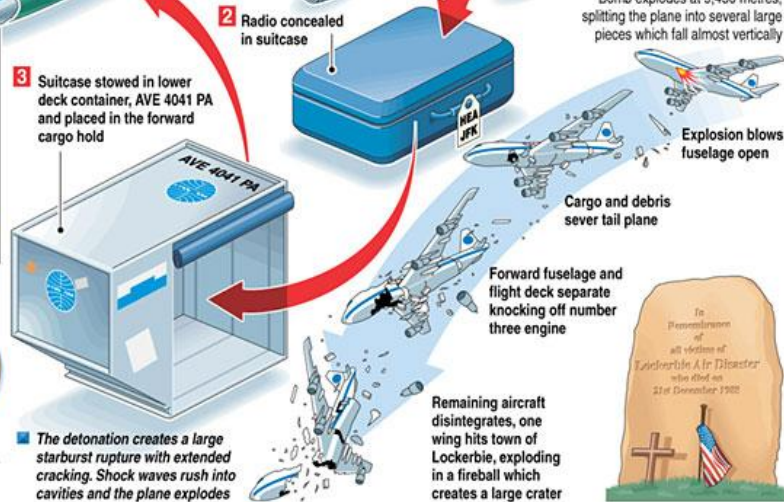
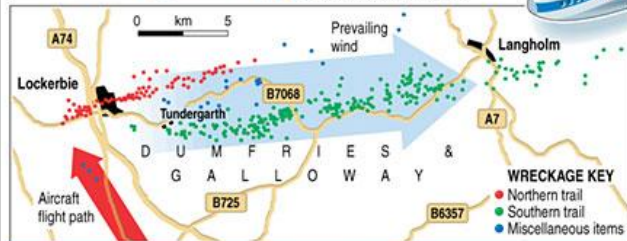
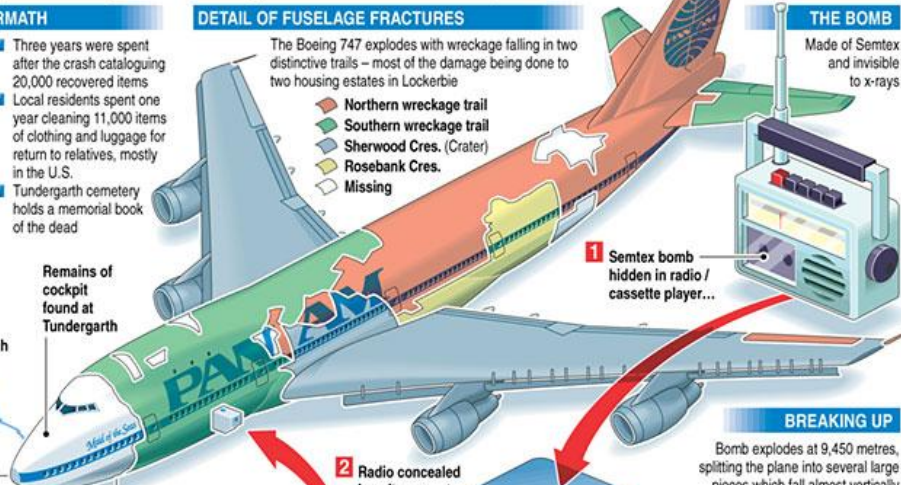
- Pilot, co-pilot, flight engineer, 13 flight attendants and 243 passengers died on board the flight; 11 residents of Lockerbie died with five others injured
- Three years were spent after the crash cataloguing 20,000 recovered items
- Local residents spent one year cleaning 11,000 items of clothing and luggage for return to relatives, mostly in the U.S.
- Tundergarth cemetery holds a memorial book of the dead

DETAIL OF FUSELAGE FRACTURES

The Boeing 747 explodes with wreckage falling in two distinctive trails – most of the damage being done to two housing estates in Lockerbie

- Northern wreckage trail
- Southern wreckage trail
- Sherwood Cres. (Crater)
- Rosebank Cres.
- Missing

HOW RADAR TRACKED THE FINAL MOMENTS (time in GMT)

CHRONOLOGY OF EVENTS

- **December 5, 1988** The U.S. embassy in Helsinki receives telephone warning that a bomb will be placed aboard a Pan Am plane on behalf of Abu Nidal guerrilla group. Pan Am is notified and steps up security. Warning is passed to the Federal Aviation Authority (FAA). FAA decides information should not be "further disseminated without specific approval"
- **December 21** Pan Am flight 103 from London to New York blows up over

- Lockerbie, Scotland, killing 270 people
- **November 14, 1991** Libyans Abdel Basat Ali Mohamed al-Meghari and al-Amin Khalifa Fhimah accused of bombing
- **March 23, 1992** Libya's U.N. ambassador wants suspects to be handed over to Arab League. West rejects conditions
- **March 31** U.N. Security Council resolution orders Libya to surrender suspects or face worldwide sanctions – a ban on air travel, arms sales, and restriction on diplomatic presence
- **April 15** Sanctions imposed, to be

- reviewed every 120 days
- **September 29, 1993** Libya lifts objections – the two suspects can go on trial in Scotland but the decision is left up to them
- **November 11** Security Council extends sanctions with effect from December 1. Libya's assets abroad are frozen and ban on imports of certain oil equipment imposed
- **January 22, 1994** Libyan leader Muammar Gaddafi says trial in The Hague could resolve dispute
- **March 23, 1995** FBI offers \$4 million for

- information leading to the arrest of Libyan suspects
- **April 28, 1997** U.S. Supreme Court lets stand a ruling that Libya has sovereign immunity shielding it from a lawsuit filed on behalf of a Lockerbie victim
- **July 7** German prosecutors probing Lockerbie bombing say Iranian former intelligence agent claims Iran was behind the attack
- **February 27, 1998** International Court of Justice in The Hague rules it has jurisdiction to hear Libyan complaint

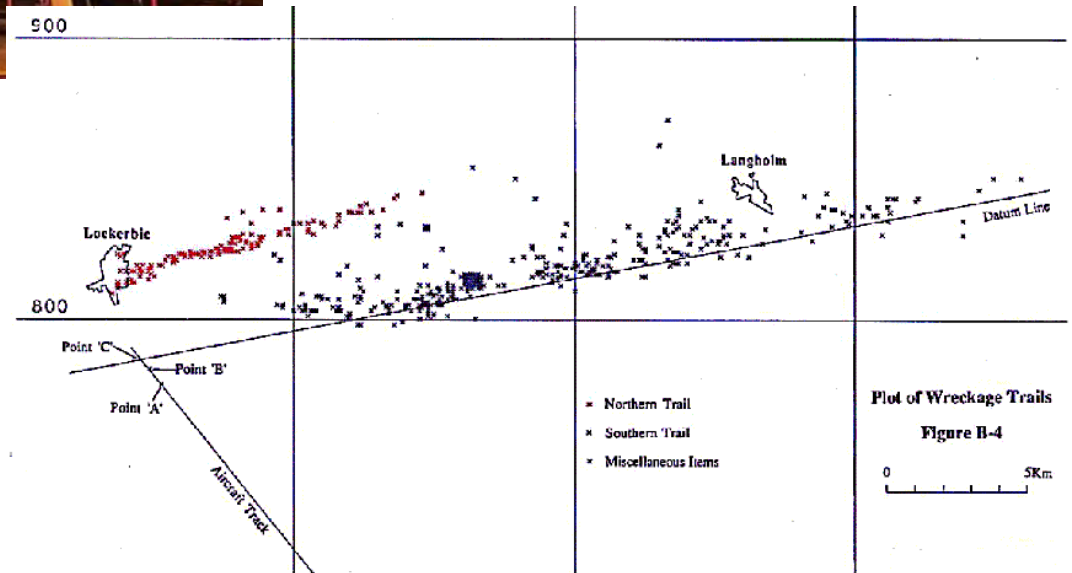
- against Britain and U.S.. Libya receives Security Council support to have a trial in a neutral country
- **July 23** Libyan suspects ready for trial in The Hague under Scottish law
- **Aug 24** Britain and U.S. agree trial can take place in The Hague
- **Aug 26** Libyan official statement falls short of accepting the plan
- **December 6** U.N. Secretary-General Kofi Annan meets Gaddafi to press for surrender of the two suspects for trial in the Netherlands

Kara za zamach nad Lockerbie

Odpowiedzialnością za zamach obciążono dwóch agentów libijskiego wywiadu - Abdelbaseta Ali Mohmeda Al Megrahi (zmarł w 2012) i Al Amina Khalifa Fhimaha, którzy mieli go dokonać w odwecie za zbombardowanie przez Amerykanów Trypolisu i Bengazi w 1986 r., W wyniku rozprawy przed sądem w holenderskiej bazie wojskowej USA Camp Zeist 31 stycznia 2001 Al Megrahi został skazany na dożywocie (wyszedł z więzienia w sierpniu 2009 r. po 8 latach odbywania kary), natomiast Fhimaha uniewinniono z powodu braku dowodów.

Lockerbie – rekonstrukcja samolotu

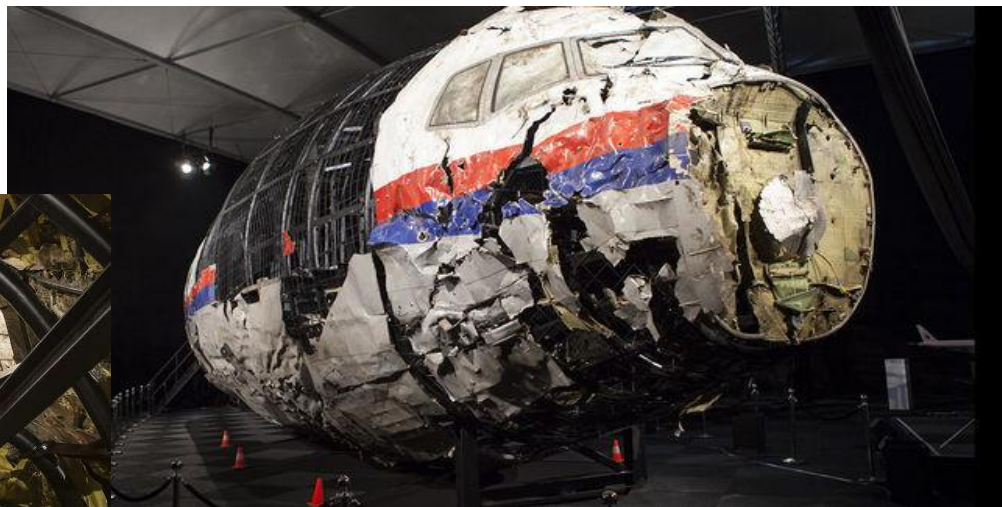
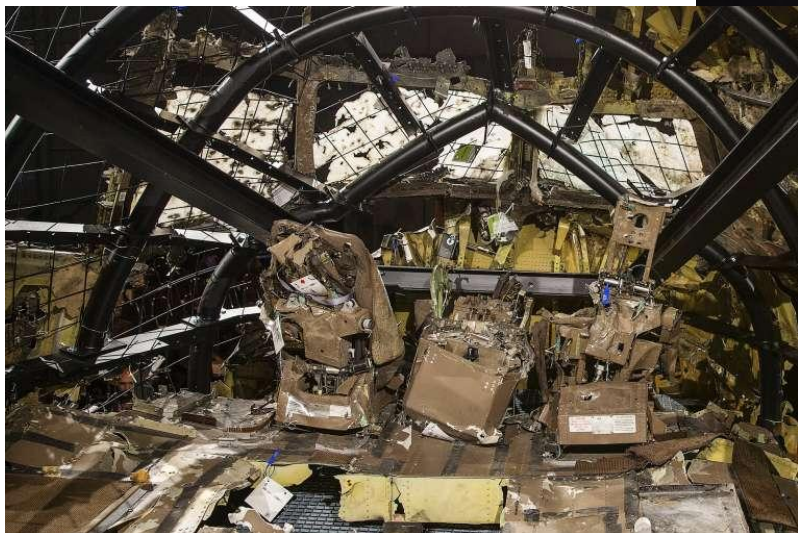
Zestrzelenie samolotu Boeing 777 (MH-17), 17.07.2014

Na pokładzie Boeinga 777 (MH-17) malezyjskich linii lotniczych **było 283 pasażerów** (w tym 80 dzieci) i **15 osób z załogi**.

Rekonstrukcja samolotu Boeing 777 (MH-17)

Śledczy ustalili, że samolot został zestrzelony przez wyprodukowaną w Rosji rakietę Buk wystrzeloną z terenów wschodniej Ukrainy. Jak podkreślono, zbadane i wykluczone zostały wszystkie inne możliwości - w tym wybuch na pokładzie lub zestrzelenie przez pocisk wystrzelony z myśliwca. Jak podał OVV, pocisk Buk wybuchł po lewej stronie kokpitu. W wyniku eksplozji tysiące fragmentów maszyny zostały rozrzucone z ogromną siłą.

Zagrożenie terroryzmem w różnych krajach, 2016

RANK	COUNTRY	SCORE
------	---------	-------

1	Iraq	10
2	Afghanistan	9.441
3	Nigeria	9.009
4	Syria	8.621
5	Pakistan	8.4
6	Yemen	7.877
7	Somalia	7.654
8	India	7.534
9	Turkey	7.519

10	Libya	7.256
11	Egypt	7.17
12	Philippines	7.126
13	Democratic Republic of the Congo	6.967
14	South Sudan	6.821
15	Cameroon	6.787
16	Thailand	6.609
17	Ukraine	6.557
18	Sudan	6.453

19	Central African Republic	6.394
20	Niger	6.316
21	Bangladesh	6.181
22	Kenya	6.169
23	France	5.964
24	Ethiopia	5.939
25	Mali	5.88
26	Saudi Arabia	5.808
27	Lebanon	5.638

28	Burundi	5.637
29	Colombia	5.595
30	Palestine	5.551
31	China	5.543
32	United States	5.429
33	Russia	5.329
34	Chad	5.269
35	United Kingdom	5.102
36	Israel	5.062

77	Georgia	2.114
78	Bosnia and Herzegovina	2.029
79	Kyrgyz Republic	1.989
80	Laos	1.964
81	Rwanda	1.929
82	Cyprus	1.894
83	Czech Republic	1.889
84	Senegal	1.795
85	Spain	1.701
86	Ecuador	1.616

87	Brazil	1.572
88	Honduras	1.562
89	Austria	1.522
90	Denmark	1.512
90	Albania	1.487
92	Nicaragua	1.437
92	Macedonia	1.186
94	Bulgaria	1.178
95	Azerbaijan	1.153
95	Djibouti	1.119
97	Dominican Republic	0.892

98	Hungary	0.835
99	Argentina	0.807
100	Uruguay	0.779
101	Guinea	0.723
101	Sierra Leone	0.667
103	Korea	0.611
104	New Zealand	0.611
105	Guatemala	0.506
106	Taiwan	0.499
106	Moldova	0.47
108	Estonia	0.461

108	Lesotho	0.384
110	Poland	0.384
110	Ghana	0.326
112	Switzerland	0.269
112	Trinidad and Tobago	0.25
112	Slovakia	0.23
112	United Arab Emirates	0.211
116	Zimbabwe	0.202
117	Angola	0.154
117	Guyana	0.154
119	Panama	0.154

Źródło: Global Terrorism Index 2017.

Terroryzm a regulacje prawne w Polsce

Art. 115 § 20. Przesłępstwem o charakterze terrorystycznym jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- 1) poważnego zastraszenia wielu osób,
 - 2) zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,
 - 3) wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej
- a także groźba popełnienia takiego czynu.

Art. 165a. Kto gromadzi, przekazuje lub oferuje środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości w celu sfinansowania przestępstwa o charakterze terrorystycznym, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Art. 255a. Kto rozpowszechnia lub publicznie prezentuje treści mogące ułatwić popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym w zamiarze, aby przestępstwo takie zostało popełnione, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Liczba prowadzonych śledztw, w związku z podejrzeniem przestępstw o charakterze terrorystycznym

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Art. 126a k.k. (publiczne nawoływanie do popełnienia m.in. przestępstw o charakterze terrorystycznym)	0	0	0	1	0	0	0
Art. 163 k.k. (sprowadzenie zdarzenia, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach)	0	1	1	0	0	0	0
Art. 166 k.k. (przejęcie kontroli nad statkiem wodnym lub powietrznym)	0	1	0	0	0	1	1
Art. 168 k.k. (przygotowanie do niektórych przestępstw przeciwko bezpieczeństwu publicznemu, które mogą mieć także charakter terrorystyczny)	0	0	1	2	0	0	2
Art. 189 k.k. (pozbawienie wolności człowieka)	4	3	1	3	3	2	1
Art. 252 k.k. (wzięcie lub przetrzymywanie zakładnika w celu zmuszenia organu lub osób do określonego zachowania)	0	0	0	0	1	2	1
Art. 255a k.k. (prezentowanie treści mogących ułatwić popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym lub uczestniczenie w szkoleniu mogącym umożliwić popełnienie takiego przestępstwa)	0	0	0	0	0	0	2
Art. 258 § 2 i 4 k.k. (udział w zorganizowanej grupie albo związku, który ma charakter zbrojny albo którego celem jest popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym)	0	0	0	1	1	3	5
RAZEM	4	5	3	7	5	8	12

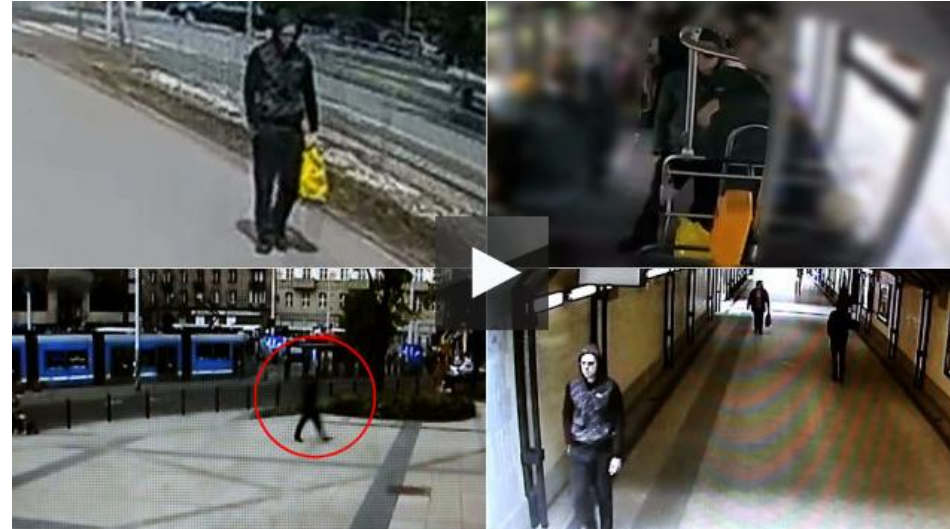
Źródło: MSW, *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku.*

Liczba osób, którym przedstawiono zarzuty za przestępstwa o charakterze terrorystycznym

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Art. 163 k.k. (sprowadzenie zdarzenia, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach)	0	1	1	0	0	0	0
Art. 168 k.k. (przygotowanie do niektórych przestępstw przeciwko bezpieczeństwu publicznemu, które mogą mieć także charakter terrorystyczny)	0	0	0	1	0	0	0
Art. 224a k.k. (fałszywe zawiadomienie o zdarzeniu zagrażającym życiu lub zdrowiu wielu osób lub mieniu w znacznych rozmiarach)	0	0	0	0	0	0	1
Art. 258 § 2 k.k. (udział w zorganizowanej grupie albo związku, który ma charakter zbrojny albo którego celem jest popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym)	0	0	1	0	0	6	3
RAZEM	0	1	2	1	0	6	4

Źródło: MSW, *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku.*

Ładunek wybuchowy w autobusie we Wrocławiu (19.05.2016)

22-letni student Paweł R. podejrzany jest o podłożenie w maju tego roku ładunku wybuchowego w autobusie we Wrocławiu. Biegli wskazali, że w czasie popełnienia zarzucanych mu czynów "miał w znacznym stopniu ograniczoną zdolność do rozpoznania ich znaczenia i ograniczoną zdolność pokierowania swoim postępowaniem". - Zgodnie z przepisami w przypadku ograniczonej poczytalności sąd nie musi, ale może, zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary - wyjaśniał w grudniu 2016 roku prokurator. Gdyby sąd zdecydował się na takie rozwiązanie, studentowi chemii groziłoby nie dożywocie, ale kara od 4 do 11 lat i 11 miesięcy pozbawienia wolności.